

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Opera Varia

Noris, Enrico

Lugduni, 1707

Responsio ad appendicem Auctoris scrupulorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72494](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72494)

DISSERTATIO IV.

RESPONSIO

AD APPENDICEM

Auctoris Scrupulorum.

Uò obligatam in calce proximæ opellæ fidem impleres, mantissam adjicis in paragraphos tres distinctam, novisque iterum scrupulos excitas, præfatus, hæreticos non cessaturos confectaria tantoperè sibi in Norisiano volumine faventia ingerere, quousque eadem à Catholicis improbata, ac confutata non videant. Ita cum ignores, quid tot insignes Catholici Doctores Norisio similiter de Commonitorio Vincentii scripserint, contendis divinare quid de eodem sint in posterum hæretici memorati Auctoris libri beneficio scripturi. Hoc planè est, non videre quæ antè oculos habes, ac augurè prævidere, quæ postea hominum consilia futura sint. At enim *Hæreticos, hæreticos* tam frequenter commemoras, ut odioso nomine harum rerum sive imperitis, sive incuriosis terricula injicias, & eo de nomine subinde Norisium graviore invidia oneres, & uti speras, etiam opprimas. Cum tam belè de ignorantia invincibili raticineris, tuam sive in Catholicorum libris, sive in Heterodoxorum de Commonitorio sententiis ignorantiam superiori opere demonstravi, ut verear, ne proximus fastidio sim futurus, eadem toties repetendo, quæ semel fat erat vel indicasse. Enimverò tibi ostendi, Lutheranos summis præconis Commonitorium excipere, illos autem hæreticos, qui Traditionem Patrum averfantur, Commonitorio pariter adversari, eà cæteras inter ratione, quòd Auctor in Semipelagianis partibus fuerit. At omnes Orthodoxi Commonitorium commendant; non tamen omnes Catholici Auctorem Semipelagiano errore absolvunt. Norisius hoc alterum admittens, negat quidpiam auctoritatis eidem detrahi; cum tu secus pronunties. Ille ergo eam defendendi Commonitorii rationem inuit, quæ Auctoris errore id temporis eidem innocuo, sub lite dimisso, summa ac integra ejusdem libri auctoritas firmaretur. Equidè inter Christianos scriptores triqm primorum sæculorum, nullus aut tam sæpè aut tam validè Traditionem inculcavit, uti Tertullianus, qui ob indulgentiam mœchis respicientibus à Zephyrino Papa concessam, maluit à Catholicâ communionè, quàm à rigore acceptæ à majoribus disciplinæ recedere, ut pater ex capite ultimo libri de Pudicitia. Finge, uti sæpè facis, hæreticos Traditionis hostes ita argutari: Tertullianus fuit Montanista, ergo nullius est auctoritatis, dum Traditionem asseruit. Si quod consequens colligitur, admittis, omnium Catholicorum vocibus refelleris, qui pro Traditione adstruendâ, inter priores ac præcipuos testes Tertullianum producunt. At hostes Traditionis objiciunt: Auctor Commonitorii fuit Semipelagianus, ergo Commonitorium nullius auctoritatis censendum est. Tu hoc enthymemate audito, concedis hæreticos acutè, imò & verè ex illâ priori propositione, alteram inferre. Videtis, quid priori enthymemate de Tertulliano cum Catholicis respondeas; ac discè quàm parum legitimum sit, quòd utrobique consequens obtrudeba-

tur. Norisius sive insit, sive secus, error ille Commonitorio, aurei hujusce libri auctoritatem contrà hostes. Traditionis incolumem defendit, quam tu errore semel admisso, hæreticis prodis, nescius eandem cum errore componere; unde tanquam certum firmas, quòd incertum ac dubium est inter Catholicos, nempe num Vincentius Semipelagianis adhæserit. Transis postea ad Episcopos Galliæ, quorum plerosque contendis perperam à Norisio Semipelagianis adjungi. Postremo de ignorantia eorumdem invincibili litem renovas, & ubique scrupulos sine fine multiplicas.

§. I.

De Commonitorio Vincentii Lirinensis.

Haud animum induxi aliâ rursus apologiâ, quæ in mantissam congesti, refutare, quâ priori ejusdem parte de Commonitorio Vincentii disputationem instauras. Nam ea Divis reverentia debetur, ut longè melior sit causa ejus, qui eisdem ab omni errato defendit, quàm illius, qui iisdem quampiam vel innoxii erroris notam inurit. Hinc, uti rectè ac piè mones, Catholici Doctores quoties in quorundam Patrum libris quidpiam durius essatum offendunt, benignâ interpretatione illorum dicta emollire satagunt, nisi ubi nulli probabili expositioni locus esse videtur. Hujus erga Patres reverentiæ insigne exemplum præbuit S. Augustinus, qui lib. 1. cont. Jul. cap. 6. objectum sibi ab hæretico S. Joannis Chrysostrami testimonium prolixè exponit, & quòd sensum ejusdem ostendat, verba ipsa Græca Latinè reddit, ne Chrysostramus Pelagianis favisse videretur. Cæterum uti laudem merentur, qui veterum Patrum dicta benignâ interpretationis beneficio Catholico dogmati conciliare conantur; ita reprehensioni quàm laudi proximiores sunt, qui quædam Patrum dicta veluti machinis ac per vim eas in sententias trahere pertentant à quibus illi longè procul abiere. Norisius lib. 2. Hist. Pel. cap. 11. scribit: *Hæc de Commonitorio Vincentii nostra sententia est, quam Augustiniana doctrinæ cultus, ac veritatis amor invito prorsus extorsit; non quòd illud volumen è loco honoris, quòd nobiles scriptores illud exere, defectum velim.* Quare si se invitum ac penè coactum, ea de Commonitorio scripsisse ingenuè testatur, semel id factum sufficiat. Tacitus lib. 2. Hist. narrat Imperatorem Othonem hæc militibus alteram rursus pugnam poscentibus, dixisse: *Civile bellum à Vitellio cœpit, & ut de principatu certaremus armis, initium illic fuit. Ne plusquam semel certemus, penès me exemplum erit.* Hæc de doctrinâ Vincentii controversia nequiquam à Norisio initium habuit. Doctores Lovanjeses, qui anno 1576. omnia volumina S. Augustini ad optimorum codicum MSS. fidem exacta, summâ cum laude publicarunt, tomo VII. in appendice, Responsonibus S. Prosperi ad objectiones Vincentianas hunc titulum, sive notas præfixere: *Sunt qui arbitrantur Vincentium hunc illum fuisse, ejus erat Commonitorium adversus profanas omnium hæreson novitates; certè hoc tempore in Galliis floruit.* Cui sententiæ subscripserunt alii insignes Auctores,

Q. 2.

doctores,

dores, priusquam Norisii liber evulgaretur, ac rursus alii post ipsum. At tu quod Commonitorium omni Semipelagianii erroris suspicione liberares, contra Norisium stylium strinxisti. Ille tamen in praesentia memoratam sententiam respondet: *Ne plusquam semel tertemus, penes me exemplum erit.* Et quamvis ad eandem causam retractandam, una & altera opella ipsum provocet, ille iudicium eruditorum appellat, laeta interim siqua fuit, à Romanis Censoribus sententiam contentus; Ludovicus Molina in Concordia quaest. 14. art. 13. disp. 41. ac Gabriel Vasquez in p.p. disp. 89. cap. 4. & iterum disput. 91. numero 44. conati sunt probare S. Joannem Chrysostomum Semipelagianorum errores docuisse. Nullus dubito, quin optime intelligas, quam eminentiori loco Chrysostomus sit supra Vincendum; cum tamen pro hoc unico vindicando tantum contra Norisium scrupulorum pulverem excites. Dionysius Petavius tom. 1. dogm. Theolog. lib. 9. cap. 5. acriter contentione Chrysostomum à Semipelagianismi nota vindicat, & opposita à memoratis Theologis testimonia, benigna expositione interpretatur. Idem antea praestiterat Basilius Poncius priori parte Relect. de necessitate gratiae cap. 4. Haud sanè ille mihi laudandus videretur, qui Molinæ ac Vasquii sententiam defendendam suscipiens, adducta quæque à Poncio ac Petavio S. Doctoris testimonia in sinistram opinionem detorquere conaretur. Nam quamvis ille veritatis studium fortè prætererit, non posset eas partes implere, quin illustrissimo Ecclesiae Doctori erroris umbras induceret, quasi malens sanctissimum Praesulem errasse docendo, quam homines de illius scriptis quidpiam sinistrè judicando.

Norisius in duobus Commonitorii locis quaedam Semipelagianismi vestigia apparere dixit, quibus plane convictus, in eam licet invitus, sententiam declinavit. Insignis scriptor Norisii rationibus diligenter & accuratè perpensis, ait: *vidi eas esse invictas.* Antelmus pag. 420. laudati operis, easdem rationes pronuntiavit *graviores clarioresque, quam ut ullius non præoccupati consensum non eliciant.* Tu verò pag. 31. eandem irrisionis gratiâ ratiunculas vocas. At illi ac duobus aliis visæ sunt validæ ac convincentes, ita ut eam sententiam non solum tanquam virisimiliorem, sed etiam uti veram eligerent. Qui magnus es ignorantia invincibilis assertor, profectò affirmabis laudatos Scriptores rationibus illis convictos, ignorantia invincibili ita excusari, ut ea de Commonitorio asserentes, ne venialis quidem culpæ insimulari possint. Num dices, eos majorem, ac iudicio de tam insigni volumine præformando debitam diligentiam omisisse, ac proinde ignorantia planè vincibili laborasse? Hæc te major diligentia manebat, qui tam aptas, tam legitimas, tamque congruentes interpretationes excogitasti, ut eximii tui ingenii acumen facilè ostenderis. Hæc ergo tuas expositiones indiscussas dimittens, quasdam tantum notulas adjiciam, non ut illas quoquo modo debilem, sed ut, si fortè opus retractandum susceperis, easdem meliori formâ restaures.

Priori testimonio adducto ex cap. 37. Commonitorii respondes, describi ibidem Prædestinatianos hæreticos, non autem legitimæ S. Augustini doctrinæ sectatores. Auges hocce responso numerum Criticorum Commonitorii. Nam scis hac nostrâ ætate plepique viros pereruditos negare ullos id temporis Prædestinatianos fuisse, sed eo nomine Augustiniana doctrinæ defensores à Semipelagianis ignominia causa appellatos fuisse. Ita sentiunt Lupus, Thomassinus,

Cabassutius, Contensonus, Piccinardus, aliique plures. Ex his Contensonus ac Piccinardus Vincentio aliàs faventes, dum verba illa capituli 37. aliter exponi nequeunt; nisi admisâ hæresi Prædestinatiana, cum hanc ipsi fabulam ac calumniam existimarent, si superstites essent, cogèrentur transire ad Criticos Commonitorii. Synodus Araucana ait: *Aliquos verò ad malum divinâ potestate prædestinatos esse, non solum non credimus, sed etiam SI SUNT, qui tantum malum credere velint, cum omni detestatione illis anathema dicimus.* Synodus quæ Semipelagianorum errores damnavit, calumniam ab iisdem de prædestinatis ad malum à Deo ab se removens, damnat, si qui sint, ejus erroris assertores. Non ergo erat Prædestinatianorum secta eo quinto sæculo. Præterea demonstratum est solos Semipelagianos ejusmodi hæreseos meminisse. Norisii de Prædestinatianis sententiam Viri docti eodem laudato, secuti sunt. Unus instar omnium mihi est Cardinalis de Aguirre, qui tom. 3. Theolog. disp. 115. sect. 3. hoc de argumento disputans, num. 29. ait: *Moneo me post scriptam dissertationem hanc, incidisse in opus Henrici Noris de Hæresi Pelagiana, ubi lib. 2. cap. 15. rem ipsam eruditè admodum tractat, & eandem ferè sententiam tuetur.* Ecclesiae Lugdunensi nono sæculo in libro adversus Joannem Erigenam cap. 4. Prædestinatianorum hæresis tam incognita, tam nova, & inaudita dicitur. Igitur dubium ex capite illo 37. propositum responsione magis dubiâ non tollitur, imò potius augetur. At dicit pag. 6. *Fac nullum diuum ejus rei testem occurrere; an non satis esset, vel silentibus aliis, unus hujus Viri auctoritas?* At Synodus Araucana dixit, *si sunt*, ut planè nescierit, an reapse aliqui essent Prædestinatiani. Qui eosdem primitus memorarunt, fuere Faustus, ac Gennadius, Viri Semipelagianii; unde eosdem etiam describens Auctor Commonitorii, in quam susceptionem veniat, jam vides.

Addis alteram responsionem: *Esto, inquis, nullos ejusmodi hæreticos etas illa re ipsa habuerit: an non potuit Vincentius, falsâ quorundam relatione deceptus, aliquos esse bonâ fide credere?* Ridere vetat serium, in quo versamur, argumentum. Ita ubique ad ignorantiam ex bonâ fide tanquam ad sacram anchoram in tempestate confugis. Illi qui id temporis ea propalabant sive potius Augustiniana doctrinæ exprobrabant, erant Semipelagianii, quibus si tam facilè fidem Vincentius habebat, jam intelligis, quo loco idem stetit dicendus sit. Interim quid ex Commonitorio producas, audiamus.

A N O N Y M U S.

„**N**Os verò contrarium ex his ipsius Commonitorii verbis positivè & apertè demonstramus: *Quis unquam ante profanum illum Pelagium tantam virtutem liberi præsumpsit arbitrii, ut ad hoc in bonis rebus per actus singulos adjuvandum necessariam Dei gratiam non putaret &c.* Ecce profitetur Vincentius ad singulos actus in bonis rebus necessariam Dei gratiam esse. Hæcne est Semipelagianii hominis oratio? Actus quo primùm creditur, vel quo fides postulatur, vel quicumque demum actus est, quo vita Christiana inchoatur, utique bonus est, sive in bonis rebus &c.) Et statim tibi laudatur illa tam plana, tam disertâ Catholica fidei professio in ejus Commonitorio. Pag. 8. & 9.

R E S P O N S I O.

Quod passim tibi exprobravi, cogor hic iterum repetere: nempe te haud consultis eruditorum Theologorum libris, ad causam agendam accessisse.

Anni

Anni sunt centum, & bone, ex quo magnus Theologus in lectione Patrum versatissimus, & eorum præsertim qui de divina gratiâ sub Augustino magistro scripserunt, docuit tantum abesse, ut laudata abs te Vincentii sententia, à Semipelagiani erroris suspitione eundem liberet, ut ea ipsa sit, seæus ac arbitrare, Semipelagiani hominis oratio, communis Semipelagianæ Scholæ phrasis, ac loquendi formula usitata. Audisti inquam nomen Gabrielis Vasquez Bellomontani? Quis, inquires, Theologus audit, qui Vasquii nomen summâ cum laude non inaudiverit? Est ille Theologorum Societatis facili princeps, licet unus Franciscus Suarez dubium illi facere primatum quibusdam visus sit. Benè. Quandoquidem tam insignis Theologi nomen tibi notum fateris, saxo, ut tibi nota quoque sit ejusdem sententia. Hic in p. p. disp. 91. cap. 8. num. 43. scribit: *Horum Massiliensium dux fuit Cassianus, quem secuti sunt per Galliam Episcopi ferè omnes suæ ætatis, inter quos, ut quibusdam placet, fuerunt Vincentius Lirinensis & Galli permulti.* Hoc anno 1695. Idibus Maii annus centesimus exiit, ex quo laudati Vasquii voluminis imprimendi facultas data est à P. Francisco Porre Præfeco provincie Toletanæ Societatis Jesu. Quare jam antè annos centum apud quosdam Vincentius Semipelagianismi suspitione laborabat, ut planè ridiculum videatur, ob illud ipsum Norisium veluti gravioris criminis reum tot scriptunculis apud Censores in præsentia abs te postulari, simulque reprehendi, quod plerisque Gallie Episcopos dixerit Semipelagianos; cum ferè omnes exitissime tales Vasquius dixerit, nemine ob id illum intra annos centum in jus vocante. At quorsum ista, inquires, ad verba Commonitorii? Moram tantisper feci, ut bini scrupuli tibi evellerentur. Jam audies quæ nolle. Nam hæc ibidem Vasquius prosequitur: *Neque obstat, quod Vincentius in libello de hæresibus cap. 34. contra Pelagium sic asserit: Quis inquam antè profanum illum Pelagium tantam virtutem liberi præsumpsit arbitrii, ut ad hoc in bonis rebus per actus singulos adjuvandum necessariam Dei gratiam non putaret &c. His enim verbis solum sentit gratiam necessariam esse per singulos actus ad eos adjuvandos, & promovendos, non ad excitandos, & inchoandos.* Nam juxta horum phrasin non est idem adjuvare operâ nostrâ, et inchoare. Ita ipse dixit gratiam Dei per singulos actus esse necessariam ad adjuvandum; quasi liceat ad promovendum, id quod Massilienses fatebantur; sed non concessit, eam esse necessariam ad inchoandum, quod Augustinus contendebat. Vereor, ne cum primum ista intelliges, Vasquii nomen tanquam Norisio palam patrocinantis, ejuraturus sis; siquidem in alterâ lite, quam de Monachorum Scytharum doctrinâ Norisio intendisti, eidem locupletissime suffragatur, & hic plures, quam Norisius, Episcopos Semipelagianos in Gallia fuisse affirmat; & insuper illa, quæ tibi tam plana, tam diserta Catholica fidei professio in ejus Commonitorio asseveratur, Vasquio pura puta Semipelagianorum phrasis adstruitur.

Quam verò rectè Vasquez judicaverit, ex ipse Semipelagianæ Scholæ antesignanis ostendo. Cassianus Collat. XIII. cap. 9. ait: *Nisi quid in his omnibus & gratia Dei & libertas nostri declaratur arbitrii; & quia etiam suis interdum motibus homo ad virtutum appetitum possit extendi, SEMPER verò indigeat adjuvari.* Quæ S. Prosper contra eundem Collatorem disputans, cap. 3. hisce refellit: *Ipsos tamen laudabiles motus, appetitusque virtutum, remotâ gratiâ Dei, nudæ libertati adscribis arbitrii: ut boni salubresque conatus nequeant quidem proficere, nisi Deus adjuvet; possint*

tamen, etiamsi à Deo non inspicientur, incipere. Idem Cassianus cap. 17. scribit Deum esse protectorem & salvatorem: itemque adiutorem & susceptorum. Cum prior advocat, esse protectorem ac salvatorem, in eo autem quod nobis advenientibus opem ferre consuevit, esse adiutorem. Quam pariter sententiam Prosper cap. 18. confutat. Faustus lib. 2. de libero arbitrio cap. 10. ait: *Adiatorii itaque sermo duos indicat, operantem, & cooperantem; petentem, & promittentem; pulsantem, & aperientem; quarentem pariter, & retribuentem.* Hoc solum nostrum est, ut qui pro fragilitate idonei non sumus, saltem quærendi, & pulsandi importunitate placeamus. Ita Deus juxta Semipelagianos adjuvabat petentes, quærentes, pulsantes viribus arbitrii. Augustinus cap. 1. de Prædest. Sancta. scribit de Massiliensibus: *Pervenerunt etiam, ut præveniri voluntates hominum Dei gratiâ fateantur, atque ut ad nullum opus bonum vel incipiendum, vel perficiendum sibi quemquam sufficere posse consentiant.* Videtis, an non eadem omnino colligantur ex laudatâ sententiâ Commonitorii. At illi adhuc errabant, fidei initium inter illa opera bona neutiquam reponentes, ut tradit cap. 2. Augustinus. Hilarius etiam in Epistolâ ad S. Doctorem ait, eam esse Massiliensium opinionem, ut adjuvetur qui cæperit velle, non ut etiam donec, ut velit. Nempe ut adjuvetur qui suis viribus quærit, pulsât, petit: non autem adjuvari, ut quærat, pulset, ac petat; qui error damnatus est can. 6. Synodi Arausicanæ.

Alterum argumentum dissolvere conaris pag. 9. Verum omittis id, in quo plures Scriptores vim maximam faciunt; videlicet quod Auctor Commonitorii ter replicando illam exceptionem, *si ita res est*, delationem Prosperi & Hilarii falsitatis insinulare videatur. Cum Benedictus III. in Epistolâ, qua depositionem quorundam Clericorum Hincmaro Remense instante, approbabat, posuisset clausulam, *si ita est* squam, ut relationem in dubium vocantem, cum Hincmarus erasisset, hic acriter ob eam mutilationem reprehensus fuit à S. Nicolao Papa in Epistolâ ad Synodum Sueffionensem, quæ legitur tom. VIII. Concil. edit. ult. pag. 846. Et pag. 1916. Hincmarus Nicolao Papæ scribens, ait: *Nam si inde, quod tibi est positum, si ita est, erasisset &c.* Nam reapse illâ clausulâ, id est, falsâ relatione suppositâ, approbatio Pontificia irritabatur. Ita Auctor Commonitorii toties repetens eam clausulam, *si ita res est*, delationem Prosperi falsitatis arguere videtur. Præterea cum Cœlestinus Papa scribat, Prosperi & Hilarii sibi significasse tantum nescio quibus Presbyteris illic licere; Auctor Commonitorii per paraphrasin scribit: *Ut apud me quidam Urbes & Provincias vestras criminantur, ut Prosperi & Hilarii, qui quosdam tantum Presbyteros accusaverant, Urbes ac Provincias criminatos fuisse significaret.* Hæc quoque omittis in responsione ad illud argumentum. At de hac paraphrasi inferius sermo redibit.

Addis pag. 11. *At enim rursus quæro quo teste, quo argumento, quo indicio talem interpretandi impudentiam, atque absurditatem Vincentio attribuat Norisius & Quæris quo teste? Jam testes ejus rei locupletissimos tibi ostendi apud Bibliopolas Parisienses, nempe Frassenium, Antelmium, Patres Benedictinos, duosque alios, omnes Gallos, quorum libri Parisiis editi sunt.* Audisti quid etiam scripserit Christianus Lupus Doctor ac regius professor Lovaniensis. Sumne tibi sex isti Scriptores fungi aut ecurbitæ? Horum quatuor adhuc superstites, non Norisii, sed sua ipsorum dicta multâ, qua pollent, eruditione defendent;

tuaque tibi voces reddent. Et illi quidem non impudentiam, non absurditatem, non denique stultitiam, quæ ad invidiam constandam nomina addensas, sed artem Auctoris notarunt. Rursus repetis verba ex cap. 34. Commonitorii exclamans: *En ut Vincentio ac Celestino vetustas erat, gratiam dicere ad singulos actus bonos necessariam.*

Tertius argumenti solutionem à pag. 12. moliris; sed quia fateris, Norisium nullam in eo vim facere, nec ipse ulla de tuo responso verba faciam. Denique concludis:

A N O N Y M U S.

Hæc igitur loca sunt ex quibus, *nisi oculos nobis eruamus*, palam se facturum spondebat Norisius, Auctorem Commonitorii Semipelagianum, ejuque opus hæreticum esse. Vestrum sit iudicium, Censores doctissimi, utrum fidem Norisius præstiterit; utrum hæc tanti forent ponderis, ut propterea non modò Baronium, sed omnes ferè scriptores Orthodoxos impugnare debuerit, ac hæreticorum partes contra Vincentii Lirinensis Commonitorium, imò contra Ecclesiam Catholicam suscipere. Pag. 13.

R E S P O N S I O.

Illa verba, *nisi oculos nobis eruamus*, emphatica sunt, in quibus ille claras ac manifestas eam in rem rationes se adducturum spondit, quas cum Viri eruditi in Gallia accurato examine expendissent, *invictas, gratiores, clarioresque* dixerunt. Uti varia sunt ingenia, idem argumentum his prævalidum, illis enerve ac debile reputatur. Probabilistæ demonstrationes pro sua sententiâ jactabant, quas alii postea sophismata, ac syllogismos ex quatuor, ut inquit, terminis constantes ostenderunt. Quæ tibi plana ac diserta Catholica fidei professio in cap. 34. Commonitorii dicitur, Vasquio Semipelagianæ scholæ doctrina censetur. Nusquam Norisius Commonitorium hæreticum dixit. In nonnullis veterum Patrum libris damnata Chelastarum opinio legitur, nec proinde illorum libri sunt hæretici. Nusquam ille Baronium aut alios Orthodoxos impugnavit, contra quos hac de causâ non disputavit, nec ullum illorum argumentum dissolvit. S. Augustinus in distinguendis diebus creationis mundi, diversam ab aliis sententiam secutus est. Ergone dices alios ab Augustino impugnatos fuisse? Rursus more tuo hæreticos advocas, ut Norisium in invidiam ac crimen trahas. Jam didicisti Protestantis librum Vincentii *eximium, aureum, aureolum, divinum* nuncupare; ac solummodò Traditionis hostes eidem detrudere, sed illius auctoritati nihil diminui, etiam si Auctor in Semipelagianis partibus fuerit. Et ne procul ab illorum scholâ exemplum arcessam, nonne Cassianus septem libros de Incarnatione Dominicâ, contra Nestorium scripsit, qui tamen fuit Semipelagianorum magister? Quid si alicubi non ex professo, sed obiter aliqua Semipelagianorum sententiola illi excidisset, invicta illa argumenta vim omnem contra Nestorianos amisisse dicerentur? Sed cum superius omnis hæc accusatio contusa sit, ad alteram gradum facio.

S. II.

Quid de Episcopis Semipelagianis in Gallia sentiendum.

Iterum de aucto Semipelagianorum numero in Gallia, Norisio litem intendis, indignatus eundem scripsisse, plures ibidem Episcopos illorum errori adhæsisse. Ex Epistolâ Prosperi ad Augustinum

contendis, errorem illum vel in solâ Massiliensi urbe, vel in angusto fortassis Provinciæ tractu invaluisse, ac proinde perperam per universam Galliam diffundi. Prosperi Epistolam appellas? Audin' quid ille de Semipelagianis dicat: *Multum nos vitæ meritis antecellunt, & aliqui eorum adeo nuper summo Sacerdotii honore, supereminent.* Hæc ille scribebat anno 428. At id temporis sacerdotis, ac sacerdotii nominibus Episcopus ac Episcopatus designabantur. Unum ex innumeris Paulinum audias in Epistola inter Augustinianas 36. ad Romanianum de Valerio Episcopo scribentem: *utquem successorem sacerdotii sui simpliciter optabat, hunc mereretur habere collegam,* cum Augustinus coadjutor Episcopus ordinatus fuit. Itaque jam sub initium Semipelagianismi aliqui errore occupati, Episcopales cathedras ascenderant. Cum anno 430. S. Augustinus ad superos abiisset, ac Semipelagiani acrius in dies S. Doctoris de divinâ gratiâ doctrinam carperent, ac eju dem defensores tanquam errorum magistros traducerent, Prosper ac Hilarius rem ex integro ad Cælestinum Papam detulerunt, qui de sui, dum in vivis erat, amicissimi Augustini honore sollicitus, data ad Episcopos Gallia Epistola, sancti Doctoris adversarios increpuit. Hæc ille scribit: *Filii nostri presentes Prosper & Hilarius &c. tantum nescio quibus Presbyteris illic licere, qui dissensionem Ecclesiarum studeant, sunt apud nos profecti, ut indisciplinatas quaestiones vocantes in medium, pertinaciter eos dicant prædicare adversantia veritati.* Itaque Prosper & Hilarius conquesti fuerant, se uti hæreticæ doctrinæ professores à quibusdam Gallicanis Presbyteris insimulari, quibuscum non rarò de divinâ gratiâ disputabant. Nullos illi Episcopos apud Cælestinum accusarunt; quia licet quidam eorundem cum Semipelagianis sentirent, Prosperum tamen ac Hilarium nequam veluti hæreticos traducebant, cum illis sese disputationibus haud immicerent. Prosper verò habitas abs se cum adversariis disputationes narrat in laudatâ Epistolâ §. *Et cum contra eos &c.*

Mortuo anno 432. Cælestino Romano Pontifice, ac sedente Sixto Semipelagianorum numerus latius per Galliam auctus fuit. Nam S. Prosper de iisdem initio libri contra Collatorem scribens ait: *Non ergo negligendum est hoc malum, quod ab occultis pravisque seminibus augetur quotidie, & ab ortu suo latius longiusque distenditur;* Quibus verbis erroneam illorum doctrinam latius per Galliam propagatam testatur. Num putas, *de unâ urbe vel de angusto fortasse Provinciæ tractu*, ea intelligenda esse? Antè sexennium cum Prosper ac Hilarius suas singuli ad Augustinum Epistolas scripsere, eidem significarunt quæ Massilia vel aliis etiam locis in Gallia Augustinianis libris objiciebantur. At cum post sexennium Prosper Cassianum confutandum suscepisset, error ille quotidie auctus, ac ab ortu suo, id est, ex Massiliensi urbe, LATIUS LONGIUSQUE propagatus eidem dicitur. Haud hinc consulendi sunt Geographi, ut lineas longitudinis ac latitudinis designent, ac certos in Gallia terminos indicent, definiant, circumseribant, intra quos Semipelagianorum factio conclusa, nunquam ulterius exundaverit. Cicero in oratione pro Cornelio Balbo exclamabat: *O Cn. Pompeii sic longè latèque diffusa laus, ut ejus gloriæ domicilium communis imperii finibus terminetur.* At Prosper non latè longèque, sed *latius longiusque* dixit extensum Semipelagianismum, quem tu intra Massilienses muros, aut angustum fortasse Provinciæ tractum coarctasti. Ita Judex de finibus regundis, non audes certos limites designare, sed

sed angustum tractum dicit, de quo etiam dubitas, siquidem ais: *vel de angusto fortasse Provincia tractu.* Cum nec ipse sim te melior agrimensor, peritiores, quæso, consulamus.

Adest oppidò ex ipsâ Galliâ Dionysius Petavius in doctrinâ Patrum veratissimus, insignis Theologus, summus idem Historicus, Geographus, Chronologus, Astronomus, ut ex ejusdem prægrandi utroque de doctrinâ Temporum volumine intelligimus. Is, quod ad nostrum institutum facit, tom. 3. Dogm. Theol. in tractatu de Pelagianâ ac Semipelagianâ hæresi cap. 7. num. 1. pag. 621. scribit, visum fuisse S. Augustinum ita totum dare gratiæ, ut parum libero arbitrio relinqueret: *Quæ res, inquit, haud levem apud Catholicos & pios ejus nomini conflavit invidiam, præsertim Gallicos Episcopos & Presbyteros in Lugdunensi, & Arelatensi provincia, velut Massilia, ubi tum eruditione & sanctitate florebat Cassianus &c. illi ergo Augustinum tacite vellicabant, quòd Pelagianis erroris odio in extremum alterum excessus, plusculum gratiæ & Dei auxilio tribuisset.* Habes hic Episcopos ac Presbyteros Semipelagianos non solum in provinciâ Arelatensi, in qua Massilia censebatur, sed in proximâ etiam Lugdunensi, quæ id temporis latissimè per Galliam extendebatur. Theophilus Raynaudus in Apologiâ pro Valeriano Cemelenensi cap. 3. scribit: *Erunt ergo qui existiment eam maculam Semipelagianismi esse in Valeriano minorem, quòd Valerianus eo ævo vixerit, eaque in regione, ejus plerique omnes Præsules & viri sanctitate ac eruditione præstantes ad eundem scopulum naufragantes de initio fidei ex humana voluntatis aliquo per se ipsam nisi &c. à Divo Augustino impudè dissidebant.* At Cemelenum erat urbs Vediantorum in provinciâ Alpium maritimarum, cujus Metropolis in notitiâ Imperii Ebredunum dicitur. Cum temet inscribas Doctorem Sorbonicum, poteris è proximo consulere socium itidem Sorbonicum, eumque interrogare de doctrinâ Hilarii Arelatensis, & num Episcopi ac ferè totus Clerus provinciarum Viennensis ac Narbonensis Semipelagianorum placitis adhæserint. Si te fortè ad suam BIBLIOTECAM remittere velit, repones, nolle te, bonâ ejus veniâ, ad libros amandari, sed malle præsentem à præsentis vivâ voce plenissimè instrui, ac doceri.

Gennadius homo Semipelagianus, in libro de Scriptor. Eccles. ubi de Prospero, ait: *Legi & librum adversus opuscula sub personâ Cassiani, quæ Ecclesia Dei salutaria probat, ille infamat nociva.* Attendas, quæso. Sanctus Prosper decimam tertiam ex quatuor ac viginti Collationibus Cassiani impugnavit, demonstrans duodecim propositiones Pelagianæ hæresi conformes in eadem à Cassiano tradi. Hæc asserta, ait Gennadius, *Ecclesia Dei salutaria probat.* Quænam erat isthæc Ecclesia? Profectò non erat Ecclesia Romana, quæ nunquam dogmata Semipelagiana veluti salutaria probavit; imò tanquam noxia damnavit, rejectis inter apocryphos libros opusculis Cassiani, ac probatis libris S. Prosperi in Synodo, uti vulgò dicunt, Romanâ, Gelasio summo Pontifice. Quænam ergo, & ubinam gentium erat hæc Ecclesia Dei probans salutaria Cassiani dogmata à Prospero infamata, tanquam nociva? Age, dic nobis, quænam & ubinam fuerit hæc Ecclesia? Erat, inquit, Ecclesia Massiliensis, ac pauca aliæ in angusto fortassè Provinciæ tractu. Erras, Amice, erras. Unica veluti Municipalis Ecclesia non reddidit suâ approbatione quampiam doctrinam salutarem, sed plures seu plurimæ Ecclesiæ quinque provinciarum Galliæ, videlicet Lugdunensis, Arelatensis, Narbonensis, Viennensis, ac Al-

pium maritimarum, poterant quandam salutaris doctrinæ speciem doctrinæ Cassiani circumponere, priusquam quidquam de eadem Romana Ecclesia statueret. Bonifacius II. approbans Synodum Arausicanam, errores Semipelagianorum hæreseos damnavit, rem curante S. Cæsario Arelatensi, qui eam Synodum celebraverat. Vetus Annales Lirinenses in libello de vita S. Cæsarii hæc produnt: *Nam bona memoria Bonifacius Romana Ecclesiæ Papa, eadem collatione cognitâ, calcata à intentione jurgantium, prosecutionem S. Cæsarii Apostolicâ auctoritate firmavit. Ita donante Christo paulatim (arrige aures) Ecclesiarum Antistites receperunt, quod optaverat Diabolus repentinâ animositate cassare.* Nam Episcopi Semipelagiani, ut ibidem narratur, Valentiaë coactâ Synodo, decreta Concilii Arausicani repudiaverant, quos S. Cæsarius missò ad eisdem Cypriano Episcopo Tolonensi, ad bonam frugem, seu rectum dogma reduxit. Valentia erat intrâ provinciam Viennensem, in qua Semipelagianorum Episcoporum Synodum coactam intelligens, angustum illum Provinciæ tractum cum Prospero latius longiusque extendere cogere, ac Semipelagianos ex municipalibus facere provinciales, etiam velis, extra Provinciam. Quid ea significant: *Paulatim Ecclesiarum Antistites receperunt, quod optaverat Diabolus repentinâ animositate cassare?* nempe receperunt doctrinam Synodi Arausicanæ, & eam quidem paulatim. Non ergo eam Ecclesiarum Antistites antea tenebant. Hoc est consecrarium quod longè melius ex antecedentibus deducitur, quam illæ tuæ consequentiæ, quas tam sæpè hæretici tuo ore contrâ Norisium eructant. Eniavèrò quam illi Antistites doctrinam sequebantur, cum definitam à Synodo Arausicanâ recipere recusarent? In aurem tibi insufurrabo: Semipelagianam. At, inquit, erant pauci Antistites eo errore detenti; Norisius verò affirmat eos plures fuisse. Non studui Arithmeticæ, qua possim exactè calculos subducere. Petavius qui in libro XIII. de doctrinâ Temporum, totus est Arithmeticus, scribit Episcopus Semipelagianos fuisse in provinciâ Arelatensi & Lugdunensi. Numerum non designavit. Finge paucos utrobique fuisse quos si jungas aliis paucis ex provinciâ Viennensi, ac cum quibusdam in provinciâ Narbonensi, itemque cum nonnullis in Alpibus maritimis, conflabis plures; cum totum quantitatis discretæ, uti dicitis, sit plus quàm singulæ divisim partes, ex quibus componitur. Jam audivisti Theophilum Raynaudum, cui Semipelagiani in eâ Galliæ regione dicuntur plerique omnes Præsules, Atticâ elocutione, uti & Terentius initio Andriæ V. 28. dixit: *Quod plerique omnes faciunt adolescentuli.*

Hac planè ratione, & accuratiori diligentia uti par est eum, qui antiquioris ætatis res temporum injuriâ vetustis quibusque libris deperditis, in bono lumine collocare contendit; non autem quemadmodum tu inaniter facis, ex ingenio argumentando, ac si in scholâ syllogizares. Hic pagellas 16. 17. 18. proluxo ac operoso argumento impleo, cujus summariū est. Prosper & Hilarius Semipelagianos apud Cælestinum Papam accusantes, neminem eidem Episcopum detulerunt; cum illos, si qui tales fuissent, præ cæteris Pontifici prodere debuissent. Rursus Cælestinus in Epistolâ ad Episcopos Galliæ scribit: *Filii nostri præsentis Prosper & Hilarius &c. tantum nescio quibus Presbyteris illis licere, qui dissensionem Ecclesiarum studeant, sunt apud nos persecuti, ut indisciplinatas questiones vocantes in medium, pertinaciter eos dicant, prædicare adversantia veritati.* Cum ergo Pontifex quof-

da m

dam tantum Presbyteros ibidem arguat, nulli Episcopi in Gallia Semipelagiano errori adhaerebant. Et cum Hilariū Arelatensem in inscriptione Epistolae nullatenus nominet, is injuriā à Norisio inter praecipuos Semipelagianae factionis patronos recensetur. Haec tota est argumenti tui historia, sive historica argumentatio.

Jam superius praenotabam, Prosperum ac Hilariū solos Presbyteros detulisse, quod ab his solis tanquam haereticae doctrinae assertores passim traducebantur, quam illis calumniam Episcopi nullatenus importabant, quamvis aliqui etiam Praesules Semipelagianorum placita comprobarent. Nam Prosper Romam venit, ut tum doctrinam nomenque S. Augustini, tum etiam se ipsum ab impactu haereseos crimine, Apostolicæ Sedis decreto defenderet, non ut Episcopos, imò nec ut adversarios ipsos erroneæ ac noxiæ doctrinae accusaret; quamvis Pontifex illorum sententias utpotè Augustinianis assertis contrarias, uti à veritate aberrantes, illis verbis perstrinxerit: *Sciant omnes qui male docent, quod sibi magis discere competat, quam docere.* In inscriptione autem Epistolae Cœlestini sex tantum Episcopi nominatim recitantur, quos inter priori loco Venerius Episcopus Massiliensis legitur, quod Cassianus cum collegis Presbyteris Massiliensibus Augustinianam de divinâ gratiâ doctrinam ceteris ardentius oppugnabat; undè Semipelagiani vulgò etiam *Massilienses* ab Scholasticis nuncupantur.

Priusquam à Cœlestini Papæ Epistolâ aliò divergam, quadam tibi ex cap. 34. Commonitorii Vincentii Lirinensis observanda propono. Ille ejus Epistolae paraphrasem agens; *Desinat, inquit, si ita res est, ut apud me quidam urbes, & provincias vestras criminantur, quod eas quibusdam novitatibus consentire noxia simulatione faciatis &c.* Prosper & Hilarius nescio quos Presbyteros apud Cœlestinum detulerant, sibi noxiæ doctrinae notam inurentes. Si vera est Vincentii paraphrasis, falsò abs te dicitur scriptum de una urbe, vel de angusto fortasse Provincia tractu; siquidem Vincentius numero plurali usus, *urbes & provincias* Galliae nominat. Sin verò falsa ille narravit, ut Prosperum & Hilariū urbium ac provinciarum criminatores designans, eosdem in invidiam ubique in provinciis Galliae traheret, firmatur argumentum Norisii, quod consultò omisit, quia optimè animadvertebas unam urbem, & angustum provinciae tractum non posse dici urbes & provincias. Si reapse Prosper & Hilarius Cœlestino denuntiarent, urbes & provincias Galliae noxiis Semipelagianorum novitatibus Episcoporum negligentia, consentire; profectò jam intelligis illorum errorem ex Massiliensi urbe in proximas Galliae provincias latè longinque diffusum. Sin autem nihil ejusmodi Prosper & Hilarius summo Pontifici significarunt, jam perspicis, in quorum partibus Vincentius ea verba scribens, extiterit.

Transis pag. 18. ad Hilariū Arelatensem, ac dicis scire te quid Norisius in sanctissimum Antistitem commentatus fuit, ut Semipelagianum faceret: additque ab aliis ejusdem objectiones solidè confutatas fuisse, ac ex S. Cœlestini silentio illas etiam diffari. Sanctus Prosper & eruditi quique ex eodem, Hilariū Arelatensem in Massiliensium ordinem transferunt. Prosper in Epistolâ ad Augustinum, descriptis Semipelagianorum placitis, ait: *Nam unum eorum praecipue auctoritatis virum S. Hilariū Arelatensem Episcopum, sciat beatitudo tua admiratorem sectatorumque in aliis omnibus tuæ esse doctrinae; & de hoc quod in querelam trahit, jampridem apud sanctitatem tuam*

sensum suum per literas velle conferre. Haec ipsa eodem tempore Hilarius ad S. Doctorem scribens, Hilarii Antistitis nomen maluit subtere: *Sed planè illud, inquit, tacere non debeo, quod se dicant tuam Sanctitatem, hoc excepto, in factis & dictis omnibus admirari.* Potuimne, si sapere volumus, clariùs cum Semipelagianis Hilarius numerari à Prospero, dum unum EORUM dicitur? Neuser pag. 50. Prodrumi Velitarius num. 6. ait; Hilariū dici unum eorum, qui à S. Augustini sententiâ de praedestinatione ad gloriam ante praevia merita discedebant, quæ sententia etiamnum à pluribus Scholasticis defenditur. Haec scribitis, quia S. Doctoris libros aut rarè aut saltuatim legere consuecitis. Augustinus Epistolis Prosperi & Hilarii non binas literas, sed binos libros reposuit, unum de praedestinatione Sanctorum, alterum de dono perseverantiae, in quibus sigillatim respondit iis omnibus, quæ sibi in duabus illis Epistolis proponuntur. At enim in cap. 21. de dono persever. respondens ad ea, quæ sibi de Hilario Arelatenfi significabantur, ait: *Videant tamen ii, quibus amantibus me ingratus esse non debeo, qui prater hoc quod in quaestionem venit, omnia mea, sicut scribitis, se profitentur amplecti: videant, inquam, utrum in primi libri posterioribus partibus &c. remanserit aliquid, quo vocatus in dubium, gratiam Dei non secundum merita nostra dari: & utrum ibi non satis egerim, etiam initium fidei esse donum Dei.* Addit ex dictis ibidem colligi, perseverantiam esse speciale donum Dei. Ex his patet S. Augustinum illud quod in querelam ab Hilario Arelatenfi ejus aliàs admiratore trahebatur, fuisse placitum de initio fidei, ac gratiâ omnes bonos actus etiam tantummodo inchoatos antecedere, in quo Semipelagiani aberrabant. Vos audetis negare Hilariū Arelatensem cum Semipelagianis quod attinet initium fidei ex nobis sensisse, cum illum unum eorum fuisse Prosper tam clarè ac tam diserte testetur, idemque Augustinus affirmet. Vos ob Hilariū in Semipelagianos à Norisio relatum, hunc repetitis accusationibus impetitis, ac voluti hagiomachum apud judices insequimini, cum insignes Scriptores ante Norisium idem de Hilario judicium tulerint. Lucas Holstenius vir sacrae ac profanae eruditionis peritissimus, in Animadversis ad Martyrologium Romanum ad diem 5. Maij, ait, *Fuit diversus ille Hilarius ab Arelatenfi Episcopo: Nam Arelatenfis Massiliensis favebat contra Augustinum.* Et paulò inferiùs: *Hilariū autem Arelatensem Semipelagianos aliquando contra S. Augustinum foveisse, evidentissimè probat Auctor Antiq. Eccles. Britann. pag. 345.* Editus fuit Holstenii liber Romæ Anno 1663. nempe decennio ante Historiam Pelagianam Norisii. Franciscus Maria Florentinus in eruditis notis ad Martyrologium sub die 5. Maji, advertit eundem Hilariū in Semipelagianorum factione recitari, addens: *Non inde necessario infertur in iisdem dubiis fortasse ab Augustino solutis, permansisse, & Semipelagianis de cetero fuisse.* Sirmondus in notis posthumis ad Epist. 2. Cœlestini tom. II. Conc. edit. Labbeanæ pag. 1818. arguit eos qui Hilariū Episcopum confundunt cum Hilario, qui de Semipelagianorum sententiis ad Augustinum scripsit: *Non animadvertentes scilicet Epistolam illam, quæ tota est pro defensione S. Augustini, congruere Hilario Arelatenfi non posse, qui Augustini doctrinam, ut Prosper in Epistolâ suâ testatur, cum in ceteris suspiceret, hac in parte non probabat.* Theophilus Raynaudus in opere de bonis ac malis libris num. 581. pag. 326. ait: *Undè discimus Hilariū Arelatensem, aliosque Gallicanos Episcopos ac Doctores in libros Augu-*

sini strinxi esse censuram, quos Celestinus I. Epistola ad Episcopos Gallia severè & fortiter compescuit &c. Ludovicus Thomassinus Dissert. 13. in Synodos num. 30. scribit: *Ergo si de Hilario Arelatensium Episcopo, si de Vincentio, si de Cassiano, de Gennadio, &c.* Ita Hilarium priori loco inter Semipelagianos, de quibus ibidem loquitur, recenset. Samaritani fratres tom. 1. Gallia Christiana pag. 36. narrat Prosperum scribere ad Augustinum, *Hilarium Arelatensem tuac fuisse Episcopum, & ipsius doctrine contrarium.* Et recitato Prosperi testimonio, imò patet, inquit, ex litera Prosperi, quod Hilarius Antistes faveret Semipelagianis. Hæc viri eruditissimi antè Norisium de Hilario Arelatensi testati sunt.

Hic more solito non dicam ad fastidium, sed ad risum tuos hæreticos in scenam deducis, qui abs te instructi, ex Norisii sententiâ grande malum contra Divos eructent. Nam cum auctor noster scribat turpe videri asserere sanctos Monachos è monasterio Lirinensi ad Episcopatum evectos, videlicet Honoratum Arelatensem, Maximum Rejensem, ac Lupum Trecentem, Semipelagiano errore detentos fuisse: Tu contra objicis.

A N O N Y M U S.

„ Quidiu Lirinense Monasterium velut alteram Semipelagianismi arcem insimulabit, tandiu ex Norisio probabunt hæretici nullos esse, qui minus quam tres isti, ab illo errore vindicari possint. Addent ipsum rationi, qua hos alicubi eximere visus est, paulò post derogasse: & quamvis sic loquatur pugnancia, haud tamen ab eo refelli, quæ tam asseveranter, tantaque contentione de Lirinensium Semipelagianismo asseruit. His verò stantibus, ea pariter firma consistere, quæ ipsi ex ejus assertionibus concludunt. Hanc hæreticorum responsionem non video qui refellere posset Norisius. Pag. 20.

R E S P O N S I O.

„ CUM Cassiani Collationes, & has inter decima tertia ubique Semipelagianis erroribus aspersa, à Lirinensibus, quibus ea Collatio nuncupata fuerat, legerentur, quibusdam illorum Monachorum doctrina illa erronea illisit. Joannes Garnerius, qui de rebus Pelagianorum accuratè scripsit, in Dissert. I. de Auct. ejusdem Hæresis pag. 150. notarum in Marium Mercatorem ait: *Denique si qua Pelagiani erroris fuligo Lirinensibus adhaesit, UT ADHÆSIT SANE, ea certè non ex Juliano, sed ex Cassiani Societate, & multis quidem antè annis, ut ex Commonitorio Vincentii colligitur.* An non ipsissima Norisius de Lirinensibus, deque Commonitorio Vincentii in literas misit? Christianus Lupus Augustinianus immensæ lectionis vir, tom. IV. in Synodos, in notis ad Can. 22. Dictatus S. Gregorii Papæ VII. ait: *S. Augustini de divina gratiæ ac predestinationis efficaciâ doctrinam Sulpicii Severus, Lirinensis Vincentius, alique olim Gallorum Clerici & Monachi oderant pessimè &c.* Joseph Antelmus Canonicus Forojulienensis, in cujus urbis diocesi Lirinenses censebantur, hæc pag. 127. laudati aliàs voluminis scribit: *Fantus, Valerianus, alique valentissimi Massiliensium abscelæ defensoresque, dignitate aucti, & ex spectabilibus Monachis, Abbates, mox ex Abbatibus Præsules creati &c.* Ita Lupus ac Antelmus Semipelagianismum in alia à Lirinensi monasteria inducunt, quem Norisius ad paucos unius Lirinensis insulæ Monachos restrinxit. Lupus Severum Sulpitium Monachum insignem: Antelmus verò Valerianum Cemelenensem

etiam post validam Raynaudi apologiam, inter Semipelagianos recensent, quorum neutrum Norisius nominavit. Hilarius antequam sedem Arelatensem indispiceretur, Vincentius, ac Faustus Abbas, Semipelagianis partibus addicti, Monasterium Lirinense incoluere. Hos partim ex Prosperi Epistolâ, partim ex illorummet scriptis Norisius tot aliis sibi suffragantibus testibus, Semipelagianæ factioni studuisse pronuntiavit. At unâ simul fuere in eodem Monasterio Honoratus Abbas, Maximus, ac Lupus. Norisius de iisdem scribit: *Turpe est enim sanctos illos viros, quorum errata nullo certo testimonio constant, in depravate sententiâ suspicionem vocare.* Quid ex his Norisii verbis, hæretici opponere possunt? Quæ in illius dictis antilogia? Ille dixit turpe esse, non quidem illos tres viros sanctissimos cum Semipelagianis sensisse; sed turpe esse historico sinè teste, sinè vetustis tabulis, Viris Sanctis nominatim illum errorem impingere. At inquis, nulla etiam extant scripta tot aliorum Gallia Episcoporum, quos tamen Norisius facit Semipelagianos. Rem intellige. Putasne tres illos tantum Hilarium, Vincentium, ac Faustum in Lirinensi familiâ Semipelagianos à laudatis auctoribus reputatos, ita ut cæteri Monachi Augustinianam doctrinam secuti iisdem credantur? Equidem plures, vel ne tibi molestior sim, aliquot alii fuere, quos tamen turpe est historico nominatim sinè teste designare. Ita pariter præter Hilarium Arelatensem, ac Faustum Rejensem, alios Episcopos in Gallia in Semipelagianorum partibus fuisse ex Prospero, Gennadio, Bonifacii Papæ Epistolâ, ac tot insignium Scriptorum testimoniis demonstravi. Neminem tamen illorum possumus ex arbitrio, sinè teste, nominatim indicare. Scimus Episcopos Orientales, aliosque Nestorii partes fovisse. Theodosius Imperator Canonum Ecclesiasticorum executor, emissâ sacra, quæ legitur par. 3. Synodi Ephesinæ cap. 47. jussit Episcopos obstinatè Nestorio adhaerentes è sacris sedibus expelli. Nomina Schismaticorum ex Actis Ephesinis nota habemus; at quinam illorum nominatim pulsi fuerint, ignoravimus, quousque nominatim eisdem nobis prodidit cap. 190. inter Epistolas Patrum à Christiano Lupo publicatas. An non tamerè antè hanc notitiam quispiam quosdam illorum pro arbitrio nominasset? Ita aliqui, plures, ferè omnes, plerique omnes, ut variè numerum Scriptores efferunt, Episcopi Semipelagiani in Gallia quinto sæculo fuere. Neminem, duobus exceptis, nominatim, speciatim, & ut notiori tibi voce utar, individualiter designare potuit Norisius, cujus nomine tibi, ac tuis, quoscumqueingas hæreticis hocce responsum datum habeto.

A N O N Y M U S.

„ Neminem deinceps futurum arbitror, qui expensis Norisii conjecturis adversus tot sanctissimos Gallia Præsules, aut adversus Vincentium Lirinensem, ejusque Commonitorium, non fateatur (quod nobis sufficeret) saltem æquè probabilia esse, quæ ex adverso opposuimus. Pag. 20.

R E S P O N S I O.

„ Æquumne, an æquo plus minusve postules, incertum. Æquum petere videris, dum allata abs te argumenta ac conjecturas cum oppositis Norisii rationibus ac testimoniis æquare contendis. Quis enim tantam animi tui moderationem ac modestiam non miretur, qui cum tam multis contra Norisii sententiam hætenus disputaveris, satis benè tecum actum putes,

putes, si paria cum adversario fecisse judicetis. Etenim arbitrabar fore, ut tuam opinionem non modò oppositã probabiliorẽ, verum etiam, dum Sanctos tuos contestaris, longè tutiorem haberi velles. At quorsum ista *æquè probabilia*, ò bone Vir? Si semel abs te contrã Norisii librum producta *æquè probabilia esse* à Censoribus judicentur, neutra opinio proferri poterit, quia improbabilia tantum censuræ subijciuntur. Quæ *æquè probabilia* sunt, æquali gaudent immunitate à censurã. Sufficit tibi tua ratiocinia *æquè probabilia esse*. Sufficit & Norisio sua *æquè probabilia* censerì. Cùm testeris, tuos te tantum scrupulos contrã Norisii librum adducere, plus æquo postulas, dum tibi asserta *æquè probabilia* ac à Norisio scripta, haberi posse speras. Nam scrupuli ex levibus ac debilibus fundamentis oriuntur, quibus nunquam possunt ad usque probabilitatem asurgere. Hinc, ut probè noris, conscientia scrupulosa à conscientia opinativa à Theologis distinguitur. Opinio enim probabilis est, quæ rationibus magni momenti innititur, aut magnorum Virorum auctoritate fulcitur. Illa intrinseca: hæc autem extrinseca probabilitas appellatur. Porro rationes Norisii dixerunt Viri eruditi *esse invictas, ac graviore*. Tantum probabilitatis intrinsecæ Norisii opinioni inesse judicarunt. Quæ verò ac quanta eidem extrinsecus probabilitas adveniat ab auctoritate Vasquii, Garnerii, Petavii, Raynaudi, Lupi, Thomassini, Fransenii, Antelmii, aliorumque locupletissimorum testium, nullus non videat. Michael de Elizalde lib. 2. de rectã doctr. morum quæst. 5. hunc titulum paragrafo IV. præfigit: *In quo consistat probabilitas opinionibus dari solita.* Et statim rem declarans exorditur: *Hæc probabilitas consistit in impunitate alicujus opinionis, vi cuius defendi, vel edi possit, sine ullã censurã, notã, aut impedimento.* Liber Norisii semel, iterum, ac tertio Romæ in examen in supremo Quæstorum Fidei tribunali vocatus, licet etiam num legitur, nec ullã constat censurã insignitum fuisse. Equum ac bonum factum: quod te quoque æqui bonique facere non tantum oportet, verum etiam necesse est. Num verò hæc eadem impunitas tuos scrupulos maneat, haud potis sum divinare. Tu videbis. Denique æquo minus præter opinionem, opinioni tuæ deprecaris. Nam rationes Norisii irrisionis causã *ratiunculas* dieis pag. 31. *prorsus nullas* pag. 25. *vanum, fallax omni ex parte argumentum* pag. 6. *Ne quidem probabilibus argumentis miti.* Pagina 21. *Tua verò argumenta tanti facis, ut pag. 20. scribas: Non video qui refellere possit Norisius.* Et pag. 28. *Non videmus qua ratione refelli possint.* Quod attinet probabilitatem, quam extrinsecam dicunt, scribis pag. 22. *Neminem hactenus vidimus.* Et pag. 11. *quæro, inquis, quo teste, quo argumento &c.* Et quod nullos illi testes suffragari arbitrabare, pag. 28. *dum sciam, inquis, ad quos legendos me remissurus sit.* Itaque si Norisii opinio nullã aut intrinsecã, aut extrinsecã probabilitate fulcitur: & ex adverso tua sententia utraque ea probabilitate roboratur, ac firmissima utroque latere consistit, nimium profectò eidem de probabilitate derogas, cùm rogas, ut tua opinio in pari probabilitatis gradu cum Norisianã solloçetur.

§. III.

Quæ ac qualis fuerit ignorantia Semipelagianorum.

Cum hactenus insignia dederis ignorantie vincibilis exempla, ac præsertim apud Bibliopolas Parisienses, transis ad ignorantiam invincibilem, in qua pariter tam multa tuæ vincibilis exempla renovas, ut

planè ægrè ac molestè feram; tuis hæc scripturionibus cegi tam multa dicere, ac nihil interim disce.

A N O N Y M U S.

Itaque de Massiliensium, hoc est Semipelagianorum Doctoribus, adedque maximè de Episcopis, generatim affirmat Norisius, ut vidimus, ejusmodi illos fuisse, ut *allatã luce oculos obstinatissimè clauserint, ne viderent.* Qualis profectò accusatio, nulli etiam de vulgò, multò minus tot ac talibus Viris, nisi evidentissimè probata, imponi debuit &c. Non potuerunt, inquit, ex ignorantia invincibili, hoc est inculpabili bonaque fide errare. Quid ita? Quoniam Augustini libris edocti, & Prosperi & Hilarii disputationibus instructi erant, ac plurimã luce collustrati; cùm aliunde & ingenio & eruditione pollerent. Hæc tota ratio. Pag. 21.

R E S P O N S I O.

Intermissam de ignorantia invincibili Massiliensium disputationem, majori impetu iterum instauras, quod sanè mihi pergratum fateor; siquidem campum aperis, in quo ab initio causam exorsus, in eadem latius excurram. Etenim quæ superius de ignorantia vincibili Semipelagianorum adstruxi, exercitii gratiã à me dicta sunt, ut te eo quoque loco refellerem; non quòd Norisii defensio id certamen exposcebat, à quo citrà prævaricationem poteram abstinere, teque ad hunc ipsum locum remittere, ubi nullum planè locum esse tuæ illi ignorantie invincibili animadvertes, ni contradicendi prurigne, omnia velis, aut certè simules ignorare. Ad rem.

Norisius in Appendice assutã Historiæ Pelagianæ cap. 2. narrat Rodericum de Arriaga tom. 1. in p. disput. 36. num. 11. hæc scribere: *Nominæ priorum & antiquorum, de quibus Prosper, non intelligi sanctos Patres, sed Massilienses aliquos Episcopos, & Viros moribus & pietate insignes, invincibiliter, ut puto de multis, Semipelagianos.* Hic Auctor putans jam tum Semipelagianos errores ab Ecclesiã damnatos fuisse, ut multos Viros pietate insignes hæreseos culpã liberaret, ignorantiam invincibilem eosdem passos autmavit. Ita ii, quibus non est sufficienter prædicatum Evangelium, dicuntur pati ignorantiam invincibilem mysteriorum fidei Christianæ, quia non possunt credere nisi volentes, & ad incognitum non potest ferri voluntas; ac proinde appellantur infideles negativè, ut ejusmodi infidelitas nullatenus peccatum judicetur. Norisius ed loci suppositã opinionem Arriagæ, videlicet quòd id temporis hæresis Semipelagiana prædamnata fuerat ab Ecclesiã, probat Massiliensium ignorantiam non potuisse esse invincibilem; quia Cassianus, Hilarius, alique fuere viri doctissimi, iisdemque verã sententia à S. Augustino tot libris manifestata, ac declarata fuerat; unde infert illorum ignorantiam perperam ab illo Auctore invincibilem putari. Consideres, quæso, Arriagæ sententiam, quam ibi Norisius refellit: *Invincibiliter tamen, ut puto de multis, Semipelagianos.* Non ait id se putare de omnibus, sed de multis. Itaque si multi Viri moribus & pietate insignes fuere invincibiliter Semipelagiani; multi è contrã, aut si mavis, saltem pauci, fuerunt vincibiliter Semipelagiani. Jam peto abs te, in hac alterã classe reponisne Episcopos Doctores, vel rudes tantum ex imperitã plebe? Si primum dicas, totus in Norisii sententiam transis. Sin alterum eligas, majorem ac crassiorẽ ignorantiam Viris doctissimis, quàm rudioribus plebeis affricas; si qui-

Si quidem ignorantia vincibilis minor est quam invincibilis, quia illa adhibito studio ab homine superari potest; secus autem invincibilis. Hæc quæ obiter ac suppositâ Arriagæ opinione, Norisius scripsit, nihil faciunt ad ignorantiam invincibilem extrâ illam suppositionem, nempe si nondum error ille hæreseos damnatus fuerat ab Ecclesiâ, ita ut ex ignorantia sententiæ ibidem à Norisio refutata, de ignorantia invincibili omnium, vel saltem doctissimorum ac sanctissimorum Semipelagianis faventium, contrâ eundem disputandi occasionem frustra arripueris.

Hactenus veluti castris, intrâ quæ laudato loco Norisius suam sententiam continuit, validè propugnatis, abs te provocatus, ex iisdem erumpo, ac in campum, in quo tam multa de ignorantia invincibili Semipelagianorum jactas, descendo. Hæc tibi fingis, Norisium afferere: *Non potuerunt ex ignorantia invincibili, hoc est inculpabili, bonaque fide errare.* Imò tu eadem semper chordâ aberras, cum solam ignorantiam invincibilem putas esse inculpabilem ac bonæ fidei. Nam demonstratum est, ignorantiam quoque vincibilem, si sit eorum quæ nullâ lege scire tenemur, esse inculpabilem ac bonæ fidei. Qui laxas opiniones in Ethicam Christianam induxerant, ignorantia invincibilis beneficio, pleraque pravæ hominum actiones à formali malitiâ vindicare pertentaverunt, asserentes esse solummodò materialia peccata; undè apud illos ignorantia invincibilis ditio longè latèque extenditur. Verùm qui sanctorum Patrum, veterumque canonum statuta sequi profitentur, ignorantiam invincibilem intrâ angusta spatia non modò redegerunt, verùm etiam dubium fecerunt locum, in quo possit illa tuto consistere. Antè annos centum Gabriel Vaquez, l. 2. disp. 124. cap. 1. scripsit: *Ceterùm hæctenus non satis explicatum manet, unde dignosci potuit, quando ignorantia sit vincibilis, quando autem invincibilis; cum adhuc dubium sit, quando homo adhibere debeat diligentiam ad vincendam ignorantiam.* Et nuper Michael de Elizalde lib. 5. de rectâ doctrinâ morum quæst. 10. §. 4. pag. 45. ait: *vix sciri potest, an ignorantia invincibilis sit, an vincibilis:* Hinc intelliges rationem quam ab ignorantia invincibili ad sanctitatem veterum Patrum Gallia defendendam, deducis, ab iis magnis profectò Theologis dubiam, incertam, ac planè difficilem judicari; cum tamen modus alter, quo Norisius eorundem Patrum sanctitatem cum doctrinæ errore componit, haud ejusmodi difficultatibus implicetur, sed eo eruditiores quique utantur in Semipelagianorum pietate vindicandâ. Præterea cum ignorantia in intellectu, ac difficultas in voluntate sint defectus ex originali peccato derivati, divinæ gratiæ auxilio opus est utrumque vitium peccatale superandum, quæ est Catholica doctrina, juxta quam credimus illustrationes intellectus ad cognoscendum verum supernaturalis ordinis, & inspirationes voluntatis ad prosequendum bonum prout oportet ad salutem, divinæ gratiæ nobis donari, quod utrumque can. 7. Synodi Arausicanæ II. decernitur, & passim in S. Augustini libris occurrit. In libro primo ad Bonifacium Papam cap. 3. scribit omne peccatum fieri, vel ignorantia veritatis, vel delectatione iniquitatis, vel utroque malo & cæcitatibus & infirmitatis. Et lib. 2. de Peccat. mer. & remiss. cap. 17. Ignorantia igitur, inquit, & infirmitas vitia sunt, quæ impediunt voluntatem, ne moveatur ad faciendum opus bonum, vel ab opere malo abstinendum. Ut autem immotescat quod latebat, & suave fiat, quod non delectabat, gratia Dei est &c. Quæ cap. 18. & 19. validius inculcat. Hinc colligimus di-

ligentiam necessariam ad assequendam veritatem, non fundari tantum in industria, quæ viribus naturalibus haberi potest, sed præcipuè defumi a divinæ gratiæ adjutorio, qua mens illuminatur ad cognoscendum verum, ac ad peccatale ignorantiam depellendam. Quæ gratia cum plerumque sit precibus impetranda, dubium postea exoritur, an tantum quantum & poteris, & debebas, oraveris, ut gratiam ad ignorantiam vincendam obtineres. Nuper hac de re doctissimè scripsit Reverendissimus P. Thyrsus Gonzalez Patrum Societatis Præpositus Generalis Dissert. XI. de recto usu Opin. Probab. cap. 5. §. 3. à nu. 34. Nam ut Dei præcepta non dicuntur impossibilia, quamvis humanis viribus adimpleri non possint, quia servari possunt cum auxilio Dei; ita nec ignorantia dici potest absolute invincibilis, quia licet vinci non possit attentis viribus humani intellectus, superari tamen potest, ab intellectu prout divinæ illustrationis gratia adjuvatur. Hæc mihi superius notata, hic consultò placuit repetere, ut quæ de ignorantia invincibili objectas, facilius clariusque refellerem.

Quemadmodum scientia major, minorve esse solet, ita ignorantia suos pariter gradus habet, nec eadem in omnibus circa eandem rem reperitur. Loquamur de ignorantia Semipelagianorum: De his scribit S. Prosper in præfatione ad Capitula Gallorum; Sancti Augustini doctrinam *quibusdam visum est, aut non intelligendo, aut intelligi eam nolendo, reprehendere.* Posteriorum erat ignorantia affectata, malæ fidei, ac planè culpabilis: qualis profectò non erat aliorum, qui non intelligebant. Hæc verò vincibilisne, an invincibilis esset, neutiquam constat, quia incertum est, quam illi diligentiam adhibuerint, & an humano studio preces, & an tantas, quantæ erant necessariae, ad veritatem assequendam, addiderint. Idem Prosper in Epistolâ ad Rufinum loquens de objectionibus, quibus Massilienses S. Augustini doctrinam impugnabant, ait: *Sed videant, quomodo se à dedecore istius exuant falsitatis, qui possunt tam inepta confingere, si hi, quorum abutuntur auribus, aliquantum diligentia ad cognoscenda ea, quæ præstantissimus Minister gratia disputavit, intenderint; licet omnem istius inquisitionis moram ipsi, qui hæc loquuntur, prævenire deberent.* Itaque in factione Semipelagianorum, ignorantia auditorum erat vincibilis, seu talis à Prospero affirmatur, cum nec aliquantum diligentia ad percipiendam S. Augustini doctrinam collocarent. Doctores verò, qui diligentioris inquisitionis moram, teste Prospero, sustinere recusabant, ignorantia similiter vincibili laborabant. Hæc tamen nulli lethali culpæ imputabatur, quia erat ignorantia rei, quam scire nondum Ecclesiæ lege tenebantur. Concedis illis aliàs obscuris de divinâ gratiâ quæstionibus multum lucis ex Augustini scriptis affulsisse. Verùm opponis.

A N O N Y M U S.

„ Sed numquid hinc consequens est in controversa
„ siâ, si ulla unquam fuit, subtilissima & obscu-
„ rissima, quæ non diu antè agitari cœperat, haud
„ potuisse satis adhuc caliginis superesse, ut multa
„ quamvis bona ingenia, quamvis sincere veritatem
„ inquirentia, nondum tamen illam assequi, & à si-
„ nitimo errore separare valerent. Pag. 22.

R E S P O N S I O.

Q Uamvis concedamus illos sincerè veritatem investigasse: undè habes eos tantam, quantam poterant, diligentiam veritati comparandæ impendisse?

diffe? Unde habes, illos humano studio preces quoque ad obtinendam cœlestis illustrationis gratiam junxisse? Hæc potis es credere; non potis es neganti persuadere. At inquires, erant Viri pietate insignes, unde haud liceat dubitare, quin etiam oraverint, ut cœlestis sibi lumen infunderetur. Verum neque hæc satis sunt ad ignorantiam invincibilem inducendam. Audias S. Doctorem in lib. de Nat. & grat. cap. 17. *Aliud est enim non curasse scire, quæ negligentia peccata etiam per sacrificia quædam legis videbantur expiari. Aliud intelligere velle nec posse; & facere contra legem, non intelligendo quid fieri velit. Unde admonemur à Deo petere sapientiam, qui dat omnibus affluenter; utique his omnibus, qui sic petunt, & tantum petunt; quomodo & quantum res tanta petenda est. Unde ergo scis, eos sic petisse, & tantum petisse, quomodo & quantum tanta veritas petenda erat? Hæc res est facti, quam divinare quidem potes, non autem probare.*

Præterea S. Prosper cap. 1. contra Collatorem scribit: *Unde ergo hæc diligentia tam severi emerfit examini? unde in hanc austeritatem supercilium se terrence frontis armavit, ut mensuras sensuum, pondera locutionum, numeros syllabarum insidiosus scrutator eventilet, magnamque se aliquid conficere præsumat, si Catholico prædicatori Augustino notam erroris affigat?* Semipelagianæ ergo scholæ Doctores, quorum princeps Cassianus toto eo opere à Prospero impugnatus, S. Augustini libros legebant, non ut discerent, sed ut contradicerent; quo averso ab Augustinianis sententiis animo impediabantur, ne in ejusdem doctrinam procul ab amore & odio inquirerent. Videtis, num tu quoque cum Norisii libros legisti, amoris & odii causas procul habueris. Hic planè memoranda sunt, quæ pag. 26. hujusce paragraphi scripsisti, videlicet: *Cum Viris aliqui sanctissimis sæpè contigerit, sic ad errorem altissimè adherere non sponte sua, sed invitè, ac veri specie & aliteris ODIU deceptis.* Hoc uno verbo majoribus literis expresso, totius tuæ defensionis ab invincibili ignorantia deductæ, nervos succidisti. Nam qui odio contra quampiam sententiam præoccupatus, veritatem inquirat, is profectò haud animo sincero, id est, quacumque passione vacuo, ad veritatem investigandam accedit. Id vel Tacitus loquitur initio librorum Histor. *Incorruptam, inquit; fidem professis, nec amore quisquam, & sine odio dicendus est.* Repones, illos deceptos odio oppositæ sententiæ, non antequam de utrius veritate deliberarent; sed postquam uni, quæ sibi ipsis vera apparuerat, adhæsere. At hoc odium impedimento est, ne major diligentia instauretur, studiumque etiam atque etiam intendatur, ut melius eadem sententiæ examinetur. Sancti Augustini potestimas ad Semipelagianos voces repetam, quibus librum de dono perseverantiæ conclusit: *Qui verò, inquit, errare me existimant etiam atque etiam DILIGENTER quæ sunt dicta, considerent, ne fortassis ipsi errent.* Non tantum dixit diligenter, sed etiam atque etiam diligenter scripta abs se iisdem consideranda, inculcavit. Juraresne ipsos etiam atque etiam diligenter traditam à S. Doctore sententiæ considerasse? Si id etiam injuratus affirmares, in dubio facti plerisque non testis, sed potiùs ariolus videreris.

ANONYMUS,

Porro nullam adhuc expressam Ecclesiæ definitionem in Semipelagianos fuisse illorum tempore, de quibus loquimur, disertè pluribus locis affirmat Norisius, ut diximus. Ergo ut asserat, non potuisse horum errorem sive ignorantiam esse invin-

cibilem, supponi necesse est, jam tunc talem fuisse opinionis contrariæ evidentiam, ut nullus ejus temporis Doctor impugnare hanc poterit, nisi malâ fide, aut errore prorsus voluntario. Sed hanc suppositionem quomodo probaret Norisius? Pag. 22.

R E S P O N S I O.

Jam superius ostendi S. Augustinum ad quartum ferè annum initi Episcopatus, Semipelagianorum sententiæ tenuisse, idque nec malâ fide, nec errore prorsus voluntario, sed involuntario directè ac bonâ fide, & ex ignorantia vincibili, cum reapse eandem ille superaverit. Illa ignorantia est invincibilis, quam homo quocumque studio, qualibet navatâ diligentia, ac omni adhibitâ consideratione superare non potest. Quare cum Augustinus eam diligentiam atque advertentiam, quam postea adhibuit legens illa Apostoli 1. Cor. 4. uti fateatur in lib. de Prædest. Sanctorum cap. 3. & 4. ac errorem agnovit, potuerit etiam antè Episcopatum eidem textui intelligendo impendere, ejusdem ignorantia fuit planè vincibilis. Fortasse dices tunc remotè tantum, non autem proximè fuisse vincibilem. Nihil dicis. Nam quotiescumque Augustinus potuit illam advertentiam habere, potuit proximè ignorantiam illam vincere; atqui etiam antè Episcopatum, vel initio Episcopatus potuit illam advertentiam habere; igitur etiam tunc potuit proximè illam ignorantiam expellere. Ita præceptum dici nequit homini impossibile; quia licet quandoquæ non habeat potentiam proximam, sed tantum remotam; habet tamen potentiam proximam orandi, ad impetrandam proximam etiam potentiam præcepti faciendi. Quare cum Augustinus antè Episcopatum habuerit potentiam ad ponendam illam diligentiam, ac ad orandum Deum pro verâ cognitione obtinendâ, non fuit ignorantia illa invincibilis, uti nec præceptum dicitur impossibile.

Quod verò video te passim urgere, quod Norisius scripsit Semipelagianos *illat à luce, oculos obstinatissimè clausisse, ne viderent*, nonnihil hac de phrasè dicendum est. Augustinus lib. 1. Oper. imperf. num. 67. Julianum arguens, ait: *Tu contra clarissimam veritatem oculos claudis.* Nempè Julianus illa D. Pauli ad Rom. VII. 15. *Non enim quod volo bonum, hoc ago sed quod odi malum, illud facio*, contendebat discipula à Paulo induente personam peccatoris, criminum consuetudine ad malum inclinati. Ita Origenes, Chrysostomus, Basiliius, Hieronymus, aliique apud Cornelium à Lapide textum illum Pauli interpretati fuerant, uti ipsemet etiam Augustinus in lib. quæst. ad Simplicianum, quæst. 1. At idem doctior postea factus, aded à severanter pronuntiavit Apostolum ibidem de semetipso locutum fuisse, ut lib. 6. contra Julianum cap. 11. scribat: *Sed postea melioribus & intelligentioribus cessi, vel potius ipsi, quod fatendum est, veritati, ut viderem in illis Apostoli vocibus gemitum esse Sanctorum contra carnales concupiscentias dimicantium.* Hinc patet, quod cum ea expositio posterior, videretur vera ac legitima Augustino, idem dixit Julianum aliter exponentem, nec adnotantem hac etiam alterâ ipsi probatâ interpretatione Pelagianum errorem refelli, *contra clarissimam veritatem oculos claudere.* Cum Semipelagianii veritati tot Theologiceisque planè invictis, rationibus ab Augustino comprobata, resisterent, Norisius Augustini recitata phrasè usus, dixit eosdem *illat à luce, oculos obstinatissimè clausisse, ne viderent.* At enim iterum, si lubet, considera quantam evidenti-

R E S P O N S I O

dentiam suæ sententiæ S. Doctor attribuat. In lib. 1. de Prædest. Sanct. cap. 20. ait: *Quid est enim, Orantes simul & pro nobis, ut Deus aperiat nobis ostium verbi, nisi apertissima demonstratio, etiam ipsum initium fidei esse donum Dei?* In cap. 5. ait esse hanc *Apostoli evidentissimam intentionem*; & in fine adversarios profectò *contradicere huic apertissimæ veritati*: & cap. 4. *liquidissimam veritatem esse testatur*. Qui non cedit apertissimæ demonstrationi: qui resistit evidentissimæ intentioni Apostoli: qui non videt veritatem apertissimam & liquidissimam, is Norisio aut cæcus est, aut oculos sibi claudit. In fine cap. 12. scribit de Semipelagianis: *Dici enim non potest, quàm moleste feram, quod viderunt Pelagiani esse falsissimum & absurdissimum, hoc non vidisse istos, qui nobiscum errorem illorum hæreticorum Catholicæ auctoritate condemnant*. Qui non viderunt quod Pelagiani rectè observarunt, Norisio aut cæci, aut oculos sibi claudentes dicuntur. Videfis tu quo eos nomine appelles. In fine cap. 14. tradit à Semipelagianis id adstrui, *quod non dico crediturum, sed somniatum neminem putaremus*: Ita eas Massiliensium chimæras ne quidem oculis clausis dormientibus inter inania phantasmata occurfare posse putavit. Et cap. 13. ait: *Attendant & videant*. Quare à Prospero, occur illi non videbant? Respondet in literis ad Augustinum: *Qui persuasionis suæ impediebantur obscuro lecto libro S. Augustini de correptione, & gratiâ, avertiores, quàm fuerant, recesserunt*. Amor nimius ergà semel conceptam opinionem, illorum mentem obscurabat, & ut Norisii phrase utar, obcæcatis similes faciebat, cujusmodi sunt qui oculos claudunt, ne videant. Sed de his hæcenus, siquidem plura hæc de re superius mihi observata sunt, ac jam prænotavi eam phrasim esse apud Norisium emphaticam, quam etiam ut augeter, adverbium *obstinatissimè* addidit, quod tamen apud Latinæ linguæ magistros non legitur. Num verò fuerint obstinati in semel imbibito errore, mox ex Augustino ac Prospero intelliges.

Contexis pag. 23. indicem plurium quæstionum, quas S. Augustinus contra Pelagianos agitavit; quarum nonnullæ profundiores difficilioreque appellantur initio appendicis ad Epistolam S. Cælestini Papæ; quas etiam Arausiana Synodus, quæ motos in Galliâ de gratiâ divinâ controversiarum fluctus composuit, intactas reliquit. S. Doctor uno & altero peculiari libro de initio fidei, ac de dono perseverantiæ contra Semipelagianos disputavit. Hic verò ais, Norisium non dubitare, quin aperta sit & omnino vera S. Augustini sententia v. g. de prædestinatione ad gloriam antè prævisa merita: de gratiâ ex se efficaci: de reprobationis causâ ex peccato originali: de discrimine adjutorii in statu innocentia, & naturæ lapsæ &c. Tum petis an is, qui in his quæstionibus contrariam Augustinianæ sententiam defenderunt, ac modò etiam defendunt Theologi, serid ac sincerè veritatem inquisivisse dicendi sint, vel potiùs *oculos de industria clauserint, ne viderent*. Et pergis:

A N O N Y M U S.

Ut igitur hos quoque reos faciat Norisius affectatæ ignorantia, penitusque voluntaria obstinationis; aut fateatur veteres quoque potuisse bonâ fide, ex involuntariâ & inculpabili ignorantia errare; cum nulla adhuc extaret Ecclesiæ decisio, nec major esset ceterâ hos, quàm sit contra illos veritatis evidentia &c. Pag. 24.

J Am toties dixi, quod tu ne semel quidem advertisti, quamvis advertere potuisti, veteres Massiliensis Semipelagianæ scholæ Doctores bonâ fide ac directè involuntariâ ignorantia errasse, eam tamen fuisse vincibilem, indirectè voluntariam, simulque inculpata, quia versabatur circa id, quod nondum fuerat ad Ecclesiâ definitum. Quòd fuerit vincibilis, probavi ex Augustino, qui cum in libro de Prædest. Sanct. cap. 3. ostendisset semet ad annum usque quartum sui Episcopatus, fuisse in eadem Semipelagianorum sententiâ, cap. 4. scribit: *In quâ sententiâ istos fratres nostros esse nunc video, quia non sicut ligere libros meos, ita etiam in eis curaverunt proficere mecum. Nam si curassent, invenissent istam quætionem secundum veritatem divinarum Scripturarum solutam*. Cum ergo Massilienses lectione librorum posteriorum S. Augustini potuissent proficere ad assequendam veritatem, nec curaverint proficere, diligentiam majorem ac intensius eam in rem studium omiserunt, unde illorum ignorantia fuit reapse vincibilis, ac indirectè voluntaria. Ut verò major diligentia auget lumen internum ad cognoscendam veritatem; ita eandem omittere, est Norisio, si vis intelligere, habere oculos clausos, ne veritas perspiciatur, quæ eâ majori diligentia adhibita, facile perspicere potuisset. Accesserunt illi ad posteriores libros S. Doctoris legendos, sed animo errore præoccupato, ac conceptæ semel opinionis studio in oppositam partem non dicam propenso, sed planè inclinato, cæcoque amore sectæ five scholæ in oppositam Augustino sententiam, depresso. Hoc quoque objectum ab ipsis impedimentum in causa fuit, ut eorundem ignorantia indirectè fuerit voluntaria, ac proinde vincibilis. Quòd alias quæstiones ab Augustino discussas, ad huc tamen nostrâ etiam ætate controversiæ subjectas, cum celebri illâ de initio fidei confers, haud est similis inter utrasque comparatio, & in quibusdam eadem omnino ratione refelleris. Ex iis quas appellasti, celebriorem fecerino de divinâ prædestinatione ad gloriam, nam ex illâ S. Augustinus efficaciam gratiæ deduxit. Porro duo in quætionem apud Theologos vocantur. In primis an S. Augustinus docuerit prædestinationem antè præscientiam meritum. Deinde etiam id affirmaverit Augustinus, an vera sit ejusdem sententia. Gabriel Vasquez, quem alii secuti sunt, contendit S. Doctorem locutum solummodò de prædestinatione ad primam gratiam, sive ad initium fidei contra Semipelagianos. Ac Petavius tom. 1. dogm. Theol. lib. 9. cap. 6. evidentissimis Augustini testimoniis demonstravit, S. Augustinum statuisse etiam prædestinationem ad gloriam antè prævisa merita, ita ut Recentiores oppositam sententiam sustinentes, ingenuè fateantur, S. Doctorem oppositæ sententiæ adhæsisse. Enimverò negare nequis, Vasquium potuisse ad assequendam eâ in quæstione Augustini sententiam eadem majori uti diligentia, quam postea Petavius impendit. Hinc Vasquius vincibilem ejus rei ignorantiam passus est, quæ illi tamen fuit directè involuntaria, bonæ fidei, & inculpata. Si quis verò mente semel imbibitâ sententiâ de prædestinatione post præscita merita, ad Augustini libros accedat, non ut animo sincero S. Doctoris sententiam assequatur, sed ut violentis interpretationibus Augustinum suam in opinionem trahat, is sanè & malâ fide, ac ignorantia affectatâ suam ipsius sententiam Augustino adscribet. Quod verò spectat ad veritatem sententiæ de prædestinatione

R ad

ad gloriam ante prævisa merita, illa quidem probabilioribus apud S. Augustini ac S. Thomæ discipulos argumentis innititur, sed non iis, quibus nulla utcumque probabilis responsio ab adversariis reponi possit. Hinc factum est, ut eadem quæstio sit de re adiaphorâ, neque ad dogma pertineat. Certum est alterutram sententiam esse falsam; quia prædestinatio nequit esse, & non esse eadem consideratione ante prævisa merita. Quare & alterutrius argumenta sunt necessariò falsa ac sophistica, & consequenter ex ignorantia veri procedunt; quæ tamen ignorantia culpæ non vertitur, quia est circa rem nondum ab Ecclesiâ definitam; undè ad peccatum tollendum, cum nullum sit, perperam obtruderetur invincibilitas ignorantia. Hac ratione ostendimus, veteres Semipelagianos asserentes initium fidei ex nobis esse, & non ex Dei gratiâ, nullum peccatum commississe, quia erat id temporis res quæstionis, non dogmatis; quamvis eorum ignorantia fuerit vincibilis, uti pluribus exposui; & patet ex characteribus ac notis, quibus Augustinus aperitissimam suæ sententiæ veritatem designavit, qui quasi indignatus Massilienses rem in tanto lumine abs se collocatam, nondum vidisse, in fine cap. 20. de Prædest. Sanct. ait: *Et adhuc tam bonis ingenii sic loquimur quasi obtusis, quibus & quod nimium est, non est satis.*

A N O N Y M U S.

Certe hos ipsos ex Semipelagianis, qui ad Concilium usque Arausicanum II. tales extiterunt, quo veritas integri sæculi disputationibus eliquata, faciliùs deprehendi poterat; hos ipsos, inquam, adhuc tamen bonâ fide, non studiosâ obfinatione, errorem propugnasse, ex eo admodum probabiliter concludi potest, quòd hujus Synodi decretis à sanctâ Sede comprobatis, sinè morâ acquieverunt, sic ut nulla deinceps Semipelagianismi vestigia apparuerint. Pag. 35.

R E S P O N S I O.

Ludovicus Cellotius Gallus è Societate scriptor tibi fortasè faciet satis, qui lib. 2. Hist. Gotteschalci cap. 4. §. un. pag. 99. scribit: *Tu doctrinæ pravitate mores vis insci, quasi tum & antea nemo bene potuerit vivere, qui malè sentiret: quod ego de Semipelagianis pernego, quorum sanctitatem vita ipsi doctrinæ hostes agnoscunt, & laudant; etsi chronicam tuam, & historicam mentem placet concutere (da quæso aures) inpenies peculiare illud Semipelagianò errori fuisse, nullum ut habuerit hæreticum professorem, cum qui sunt illum professi, antè condemnationem Christiano Orbe publicatam, & admissam, vixerint; qui autem postea vixerunt, illum repudiaverunt.* An non hic eruditus Auctor Norisio similiter prædocuit? Ille in Semipelagianis sanctitatem vitæ cum pravæ doctrinæ errore conjungit. Rursus errorem non ab ipsorum ignorantia invincibili, uti tu contendis, excusat; sed quia, quemadmodum Norisius scripsit, *antè condemnationem Christiano Orbe publicatam, vixere.* Hæc certa ac solida est ratio, qua illi hæreticos notæ eximuntur, quam præclari quinque Scriptores in hac ipsâ causâ adhibuerunt, & ii quidem quibus vetustioris Ecclesiæ monumenta perspecta erant. At tu ignorantiam invincibilem à quibusdam Neotericis eam tam sæpè in Morali Theologiâ obtrudentibus, mutuatus, ejusdem prætextu Semipelagianorum sanctitatem necessariò defendendam esse putasti; cum tamen ejusmodi ignorantia de hæresi, simulque peccato, excusasset quos-

cumque, qui sine ante ejus erroris publicatam condemnationem, sine post eundem latâ ab Ecclesiâ lege proscriptum, invincibili ignorantia laborassent, si ipsorum mentibus reapse talis ac tanta incubuisset.

A N O N Y M U S.

Quis enim credat, si ex eorum numero forent, qui quamvis plurimâ luce illatâ ocularum claudunt, ne videant, eos tam dociles, tam promptos ad ejurandum errorem futuros fuisse; ac non potius recursum ad consuetas hæreticorum cavillationes, ut Ecclesiæ decreta tergiverfando eluderent &c. Pag. 25.

R E S P O N S I O.

Illi aversabantur veritatem plurimâ luce victoriarum argumentorum ab Augustino demonstratam, & absurdarum cavillationum caligine eandem obscurare nequicquam conabantur. Cum enim, exempli causâ, S. Augustinus argumentum urgeret à parvulis ductum, quorum aliqui sinè propriis meritis baptizati, salvantur; alii verò sinè baptismo decedentes, damnantur; unde cap. 12. de Prædest. Sanctorum inferebat, gratiam non dari secundum merita, dicens id evidentiissimè divinorum eloquiorum testimoniis asseri; Semipelagiani respondebant, parvulos illos salvari, quos Deus præciebat sanctè victuros fuisse, si diutiùs superstites remansissent; alios verò dampnari, quos Deus prævidebat, vitam peccatis obnoxiam acturos, si diuturnius vivere permitti fuissent. Et ab Augustino objectum effatum Sapientiæ IV. 11. *Raptus est, ne malitia mutaret intellectum eius,* tanquam non canonicum respuebant, teste Hilario in Epistolâ ad S. Doctorem. Hic in laudato libro cap. 14. demonstrat quantæ auctoritatis semper fuerit in Ecclesiâ liber Sapientiæ, & cap. 12. de absurdo illorum responso scribit: *Unde opinari potuerint homines, quorum ingenia non esse contemptibilia vestra indicant literæ, mirans & stupens reperire non possum; nec credere audeam, nisi vobis non credere non audeam; sed spero assuturum Deum; ut commoniti citò videant &c.* At illi semel imbibitæ opinionis amore, ac Augustinianæ odio obcæcati, & si vox ista displiceat, correpti, in tantâ luce nihil videre voluerunt. Hinc qui ex Lirinensi Monacho & Abbate, Rejorum Episcopus evasit, Faustus Semipelagianæ sectæ suâ optate antesignanus, lib. 1. de lib. arb. cap. 14. Augustiniani argumenti vim hisce verbis non elisit, sed delusit, inquires: *Serpentina fraudis est, ad tenebrosas cavernas relicta luce, transfugere.* Videtis quid ille aut viderit, aut videre noluerit, dum Augustinum splendidissimam lucem importantem, ad tenebras confugisse calumniatur. Addit: *Quid rationis est, ut interrogare velis occulta, cum sollicitudini tuæ plenissimè videas respondere manifesta? &c. Materiam de liberi arbitrii ratione proponis, & ad discutendum infantia statum pernicioso errore dilaberis?* Hinc patet, quantâ illi pertinaciâ asertæ semel opinioni adhererent, ut ea absurda paradoxa comminisci eogerentur, quæ Augustinus vix credebat ab hominibus rationis usu pollentibus affirmari. Quamvis autem veritati ab Augustino demonstratæ resistere, eandem tamen à Synodo Arausicanâ, ac ab Apostolica Sede asertam amplexi sunt, quòd profitebantur sequi ac probare ea tantummodo, quæ sacratissima beati Apostoli Petri Sedes contra inimicos gratiæ Dei per ministerium Præsulum suorum sanxit, & docuit: cap. 3. additorum Epistolæ S. Cælestini Papæ, Hilarius

Hilarus in Epistola ad S. Augustinum de Semipelagianis scribens ait cruciari se *perviciacia quorundam, qui non tantum manifesta respuunt, sed etiam non intellecta reprehendunt.* Manifesta respuere, est Norisio claudere sibi oculos, ne videant. Qui vero non intellecta dicta Augustini re-rehdebant, nec illi quidem invincibilem ignorantiam patiebantur, cum non pauci ibidem essent, qui illis facile S. Doctoris sententias explicare potuissent.

A N O N Y M U S.

Non omnis perviciacia vel obstinatio cum bona fide aut sanctitate pugnat. Quisquis in ejusmodi controversiis falsam tuetur opinionem, nec veris rationibus in oppositum acquiescit; ille hoc sensu pertinax vocari potest, quod revera sui iudicii nimium tenax sit, sed non semper ejusmodi pertinacia est voluntaria & affectata. Cum Viris alioqui sanctissimis saepe contigerit, sic ad errorem diutissime adherere non sponte sua, sed invitis, ac veri specie & alterius odio deceptis. Illa vero haud dubie culpabilis & inexcusabilis perviciacia est, illata luce oculos claudere, ne videas, id est, veritatem aperte propositam adhuc contradicendi studio impugnare &c. Igitur nihil est in illa Prosperi Epistola, quo suam adversus eos censuram tueri possit Norisius; nec magis hac auctoritate, quam argumentatione sua probat, non invincibilem, sed voluntariam & affectatam illorum ignorantiam fuisse. Pag. 26.

R E S P O N S I O.

Hac tua mantissa à falsa imaginatione deducta, & per varios errorum an fractus circumacta, ad erroneum caput redit, eoque concluditur. Nam ignorantiam, quae non est invincibilis, esse putas voluntariam & affectatam. Hoc falsum esse ostendi. Itaque Semipelagiani fuere in semel concepta erronea opinione obstinati ac perviciaes, uti Prosper & Hilarus, qui cum iisdem disputarunt, testantur; at citra culpam, quia resistebant, ut toties dixi, veritati ab Augustino quidem demonstrata, sed nondum ab Ecclesia asserta. Nec illi suam opinionem esse erroneam, & oppositam S. Augustini sententiam veram esse certo cognoscebant; alia fuissent inexcusabiles, qui volentes, ac scientes errori, repudiata veritate sibi ipsis perspecta, adhaesissent; sed cum eam quam poterant ad veritatem assequendam diligentiam non adhiberent, semel etiam imbibita opinionis amore corrupti, non tantum collocarent studii, quantum tantae rei cognoscendae necessarium erat, iidem ignorantiam vincibili laborasse jure ac merito Norisio dicuntur. Scribis Viros sanctissimos saepe ad errorem adhaesisse, opposita verae sententiae odio deceptos. At odium est prava animi dispositio, quae impedimento est, ne contrariae sententiae veritas diligentius perquiratur, eoque odio fit, ut ma-

jori conatu errori utrumque defendendo, incumbatur. Qui veritatem sedulus investigat, is duas inter opiniones invicem adversas, odii & amoris causas procul habeat, oportet, ut superius admonui. Itaque voce illa unica odii, ignorantiam invincibilem, quam tanto haecenus scrupulorum apparatu stabilire conabare, in dubium revocasti. Augustinus in lib. de Praedest. Sanct. cap. 20. scribit Semipelagianos *nihil dicere, & tamen contradicere.* Illi ergo convicti erant rationibus S. Doctoris, & cum respondere non possent; adhuc tamen contradicebant. Videtis tu cujus generis, aut speciei sint ejusmodi obstinatio ac perviciacia, quam utramque illis S. Prosper & Hilarus attribuunt. Norisius homines probata ab Augustino veritate convictos, & adhuc contradicentes, dixit illata luce, oculos sibi clausisse, ne viderent. Sanctus Doctor lib. 2. contra Epist. Parmeniani capite 21. scribit; *Statim quippe amore sententiae suae contra veritatem oculos clausit.* En ipsam adhibitam Norisio loquendi formulam. Semipelagiani amore propriae sententiae, simulque, quod tu quoque fatiris, odio alterius oppositae ferè obcaecati, manifestam ipsis ab Augustino veritatem nullatenus agnoverunt. Si quid vides, non dubito, quin obcaecati tibi sint, qui oculos habent clausos. Illo amore, illo odio praecoccupati, majorem diligentiam in ponderanda S. Augustini sententia, omiserunt; unde ignorantiam vincibili laborarunt, quae tamen nec male fidei erat, neque affectata. Si hac de re confulas Reverendissimum P. Thyrsium Gonzalez: is in praeclearo opere de recto usu Opinionum probabiliū, Dissert. 3. cap. 2. num. 19. haec tibi suggeret: *Iste affectus erga unam sententiam, animum avertit à contraria, & est in causa, ut intellectus leviter tantum, & cursim ejus fundamenta inspiciat &c.* Hinc Augustinus veritus, ne Massilienses nimio erga suam ipsorum opinionem affectu praecoccupati, allatas abs se ex adverso rationes leviter tantum ac cursim inspicerent, nec attentiori studio illarum vim ac momenta perpendere, eosdem, ut praedixi, in fine libri de dono perseverentiae serio monebat, ut etiam atque etiam diligenter abs se probata considerarent. Num id illi praestiterint, cum res facti sit, in dubio cubat. Illorum tamen sanctitatis defendendae rationem à Norisio initam, praeter tot antea mihi laudatos Scriptores, sequitur etiam Gabriel de Henao, qui initio tom. 1. Scientiae med. defen. in Protest. pag. 7. num. 28. Faustum Rejessem excusat, *quia antecessit Synodum Arausicanam II. quae toti de gratia & libero arbitrio controversiae exercitae utrinque centum amplius annis inter sanctissimos & doctissimos in Gallia viros, finem tandem imposuit ex S. Augustini doctrina, & Apostolicae Sedis approbatione.* Quo cum sine Semipelagianorum contra S. Doctoris sententiam disputationibus tandem statuto, nostrae quoque ad quorundam illorum sanctitatem defendendam rationes utinam eum exitum fortiantur, qui tuis quoque scrupulis suam imponat.